

למערכה⁽¹⁴⁾, אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה.

אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים שיש חוזרים מן המערכה ויש שאינם יוצאים כלל למלחמה,

במלחמות מצוה שישראל עושין כדי שלא יתגברו עליהם, שגם זה נקרא מלחמת מצוה לרבי יהודה, וגם עליה מותר לבטל המצוות, מחמת שהעוסק במצוה פטור מן המצוה, ואילו לתנא קמא אינו עוסק במצוה וחייב בכל המצוות.

אבל במלחמות חובה דהיינו שבעה עמים ועמלק, הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה⁽¹⁵⁾,

ומבואר בגמרא שכל מחלוקתם של תנא קמא ורבי יהודה הוא רק אם מותר לבטל המצוות כדי שלא יבואו האויבים, שתנא

קמא קורא לזה רשות, ורבי יהודה קורא לזה חובה:

גמרא:

מאי איכא [איזה הבדל יש] בין שיטת רבי יוסי לשיטת רבי יוסי הגלילי? שלכאורה הם מסכימים לאותו דבר, ש"ירא ורך הלבב" הוא עובר עבירה.

ומתצינן: איכא בינייהו, לגבי עבירה דרבנן מדברי סופרים, שלדעת רבי יוסי הגלילי חוזר, ולדעת רבי יוסי אינו חוזר אלא על עבירה מן התורה, כגון האיסור לכהן גדול להנשא לאלמנה.

כמאן אזלא [כמו איזה שיטה נאמרה] הא דתניא: אפילו אם שח [דיבר], בין הנחת תפילה של יד לתפילה של ראש⁽¹⁶⁾ ולא חזר לברך שוב על התפילין של ראש — עבירה

יזכור ביתו ואשתו ובניו וממונו, אלא ימחה זכרם מלבו, ולא יחשוב בשום דבר אלא למלחמה".

14. מפשטות לשון המשנה משמע שבמלחמת מצוה הכל יצאו למלחמה אפילו עוברי עבירות. אבל יעויין במנחה חריבה שכתב דמסתבר לו שלרבי יוסי ורבי יוסי הגלילי שחוזר משום עבירות שבידו, כל שכן שחוזר במלחמת מצוה שלא יגרום לנו בחטאו, וכענין דאיתא במדרש פרשת נשא שהזהיר משה אותם שבשעה שיצאו למלחמה יזהרו שלא יהיה בהם ניאוף עיי"ש.

15. הרדב"ז על הרמב"ם (פ"ז מהלכות מלכים ה"ד) הקשה מדוע כלה יוצאת מחופתה, והרי אין דרך הנשים לעשות מלחמה, שכתוב "כל כבודה בת מלך פנימה".

ותירץ, שהכוונה, שכיון שחתן יוצא מחדרו, ממילא כלה יוצאת מחופתה, שאינה נוהגת ימי חופה, והוסיף, שאפשר שבמלחמת מצוה היו הנשים מספקות מים ומזון לבעליהן. וכן כתב הרש"ש.

אבל במנחת חינוך (מצוה תר"ג) משמע שהבין את משנתו כפשוטו, שנשים הולכות למלחמה.

16. בשו"ע (או"ח סי' נ"ד סעיף ג') כתב המחבר: המספר בין ישתבח ליוצר, עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה.

ועיין בקרן אורה בסוגיין שהקשה, דהא לא קיימא לן הכי, אלא כרבי עקיבא שאינו חוזר כלל משום עבירה.

ועיין במשנה ברורה שם שהביא בשם האליהו רבה שהמטה משה כתב לפרש את דברי